

PÆDAGOGISK VEJLEDNING
'ENGLENE OVER KØBENHAVN'

ENGLENE OVER KØBENHAVN

JONAS KLEINSCHMIDT

TURBINE

TITEL 'ENGLENE OVER KØBENHAVN'

Tema: Sorg, 2. verdenskrig, Generationer, Tidsspring, At miste

Fag: Dansk

Målgruppe: 8. - 10. klasse

Om bogen:

Vi er et par sider inde i 'Englene over København', da Johannes får beskeden. Johannes farfar er død. En farfar, som Johannes var tæt knyttet til. Afskeden på hospitalet er derfor ikke nem, og Johannes vil bare væk. Han forlader hospitalet, finder en cykel og forsøger at trampe sorgen ud af kroppen. Pludselig er han i selskab med en mystisk dreng, og inden at han får set sig om, er han havnet i København og i en anden tid, marts 1945, i selskab med en ung udgave af hans farfar.

Sådan indledes Jonas Kleinschmidts fine og rørende fortælling om Johannes og hans farfar. De følgende dage tilbringer de to tiden sammen i den danske hovedstad under besættelsen, og det hele kulminerer under bombningen af Den Franske Skole d. 21. marts 1945, som var en skelsættende begivenhed i farfarens liv.

Forslag til læringsmål:

- Eleven har viden om metoder til layout af forskellige genrer.
- Eleven kan fortolke egne og andres fremstillinger af identitet i tekster.
- Eleven kan sætte teksten i relation til aktuelle problemstillinger.
- Eleven kan gennemføre en målrettet analyse af en tekst.

Om den pædagogiske vejledning:

'Englene over København' er bygget op i 5 dele, som det er oplagt at tage udgangspunkt i, når man læser og arbejder med bogen. Den pædagogiske vejledning tager udgangspunkt i dette, og det vil derfor være en god idé, at eleverne læser Del 1, arbejder med opgaver og spørgsmål, læser Del 2 og arbejder med opgaver og spørgsmål - og så videre...

Afslutningsvis er der en række opgaver, som både lægger op til kreativt litteraturarbejde, meddigtende og medskabende opgaver - og til den tydelige tværfaglige mulighed, som historien giver i forhold til historiefaget.

Bogen er en vedkommende historie om tiden under 2. verdenskrig, om venskaber mellem generationer og om savn og afsked. Kleinschmidts egen morfar deltog i redningsarbejdet, og historien er derfor delvist baseret på morfarens og andres øjenvidneberetninger. 'Englene over København' er derfor oplagt at arbejde med i et tværfagligt forløb med historie, men dens gode litterære kvaliteter gør også, at der kan arbejdes med den selvstændigt i dansktimerne i 7. og 8. klasse, fx i forløb med overskrifter som 'Generationer', 'At miste' og 'Tidsspring'.

FØR LÆSNINGEN

BAG OM BOMBNINGEN

Bogens helt centrale begivenhed og omdrejningspunkt er bombningen af Den Franske Skole i København under 2. verdenskrig. Undersøg hvad du kan finde ud af om bombningen af Den Franske Skole i marts 1945.

100 SEKUNDERS SPEEDTALK

Lav en 100 sekunders præsentation af én af disse tre overskrifter. Engle, København eller 2. verdenskrig. Optag, indspil og rediger den i et digitalt værktøj, som du er tryk ved. Sørg for at den varer lige præcis 100 sekunder.

UNDER LÆSNINGEN *Læs Del 1: Et ansigt og arbejd efterfølgende med disse opgaver*

DIT EGET FORHOLD TIL DØDEN

Johannes har det forståeligt nok meget svært ved at opleve farfarens død. Har du selv oplevet at miste - og hvordan reagerede du på det?

GIV KAPITLERNE NAVNE

Find passende titler til de seks kapitler i første del af bogen.

UD AF MIN KROP

Johannes lytter til The Minds of 99's 'Ud af min krop'. Lyt selv til sangen og læs sangteksten. Hvordan tror du, at sangen kan sætte ord på de følelser, som Johannes har? Har du selv oplevet at sange kan hjælpe med at tackle følelser, der er svære? Giv eksempler.

“Jeg har dig, Johannes, sagde han så. Også selvom at jeg ikke er der, så har jeg dig. Altid.”

Side 13

CITATET

Forklar citatet fra side 13 og fortæl samtidig, hvad der kendetegner det forhold, der er mellem Johannes og hans farfar.

EN LEDETRÅD

Hvad kan det betyde, at farfaren altid har fortalt, at farmoren reddede ham?

UNDER LÆSNINGEN *Læs Del 1: Et ansigt og arbejd efterfølgende med disse opgaver*

DET ENESTE SIKRE

Døden er umiddelbart det eneste, der er sikkert her i livet. Hvorfor tror du så alligevel, at vi mennesker chokeres og forfærdes over det. Hvordan beskrives døden og Johannes reaktion på den i bogen?

1945 VS NUTIDEN

Hvad er umiddelbart den største forskel på 1945 og nutiden, sådan som du får det beskrevet i bogen?

10 KARAKTERTRÆK

Skriv hver især 10 karaktertræk ned som er kendetegnende ved bedsteforældre. Hvad er de vigtigste og mest typiske? Indsaml efterfølgende alles svar og lav statistik ud fra dem. Hvad er klassens samlede Top 10?

UNDER LÆSNINGEN *Læs Del 2: Besat og arbejd efterfølgende med disse opgaver*

MILJØBESKRIVELSE

Noter ned efter at have læst kapitlerne, hvad du får at vide om København. Hvordan beskrives byen og miljøet under krigen?

HVORFOR?

Overvej hvorfor Johannes ikke stiller flere spørgsmål til, hvorfor han er havnet i en anden tid? Skriv tre spørgsmål ned, som du selv ville stille.

HISTORISKE BEGIVENHEDER OG PERSONER

På side 53 og 54 hører vi både om Hindenburg-ulykken og om digteren Morten Nielsen. Undersøg én af delene nærmere og lav en slide, der fortæller nærmere.

PIGEN I GÅRDEN

Hvem er pigen som Raf og Johannes møder i gården og hvordan beskrives hun? Hvorfor tror du, at forfatteren vælger at skrive kort om hende?

RAF/FARFAR

Start på en kreativ personkarakteristik af Raf. Hvad kendetegner hans personlighed, væremåde og tilgang til livet? Opsæt din personkarakteristik som en plakat, en bento eller en planche.

GRUPPEN

Vi møder Rafs drengegruppe. Fortæl om gruppen og de forskellige personligheder. Hvad lægger du særligt mærke til?

“Jeg har det, som om alle mine sanser står på vid gab. Alle indtryk bliver forstørret eller forvrænget.”

Side 77

CITATET

Forklar citatet fra s. 77 og fortæl samtidig, hvordan Johannes oplever Raf og hans mor.

MUFFE TIL DISKUSSION

På side 87 hører vi lidt om hvorfor at gruppen af drenge er så hårde ved Muffe. Diskuter i klassen om det er i orden, at det går ud over familien, når én person træder ved siden af det, vi kan acceptere. Hvordan ville I selv reagere, hvis én fra klassen havde en bror, der fx var kriminel eller nazist?

FODBOLDKAMPEN

Forestil dig, at du er en spirende journalist og kommer forbi drengenes fodboldkamp. Du smider dig i græsset og skriver en reportage til din lokalavis. Hvad skriver du?

UNDER LÆSNINGEN Læs Del 3: Nazisvin og arbejd efterfølgende med disse opgaver

RAFS MOR/JOHANNES OLDEMOR

Beskriv hvordan Johannes opfører sig hjemme hos Raf og hans mor. Hvad tror du, at hun tænker om Johannes?

“Dem kan man jo ikke styre, siger jeg. Hvad kan man ikke styre? Ens tanker.”

Side 118

CITATET

Forklar citatet fra side 118 og fortæl samtidig, om du også kender til at have tanker, som du ikke helt kunne styre. Findes den slags overhovedet?

SØN AF EN VÆRNEMAGER/SON OF A BITCH

Muffe giver Ulrik igen, da han kommenterer på hans bror. Hvad mener han med, at Ulrik er søn af en værnemager - og hvorfor tager Ulrik det ilde op?

ET ANGREB

Hvordan reagerer Muffe og hans far på angrebet på deres købmandsforretning? Hvad tænker du om den handling - og hvad synes du, at de skulle gøre? Raf siger på side 122, 'at de selv har bedt om det'. Kan han have ret?

EN DISKUSSION

Midtvejs i del 3 siger Johannes fra overfor Raf og hans holdninger. Hvad er det han siger til ham og forsøger at få ham til at forstå? Og hvordan reagerer Raf?

NATTERODERI

Hvad laver drengene da de samles om natten - og hvordan tænker du, at det minder om og adskiller sig fra den måde, som drenge mødes på i vores nutid?

UNDER LÆSNINGEN Læs Del 4: Den Franske Skole og arbejd efterfølgende med disse opgaver

DANSKEREN

Rafs onkel, Aksel, medbringer en udgave af Danskeren, der bl.a. informerer om, hvad der foregår i nazisternes koncentrationslejre. På dette tidspunkt var det endnu ikke gået op for alle, hvilke uhyrligheder der foregik. Vi, der lever i vores nutid, er vokset op med den viden. Hvordan tror du, at det følte for almindelige danskere at få kendskab til koncentrationslejrene og deres historier?

HVIS DET VAR DIG

Overvej hvordan du selv ville reagere i en sådan situation. Forestil dig at noget lignende skete i den by, som du bor i eller bor tæt ved. Hvordan ville du handle - og hvad ville være det rigtige at gøre?

INDTRYK

Hvad gør størst indtryk på dig i kapitlerne 21-24? Er det menneskets mod, hjælpsomhed eller evne til at komme igennem selv de mest forfærdelige oplevelser?

ULRIKS LILLESØSTER

Hvad siger Ulriks lillesøster og hvorfor bliver hun pludselig væsentlig for fortællingen?

EN ANDEN TID - ET ANDET MENNESKE

Uanset den manglende realisme i, at Johannes har oplevet og været til stede i København i 1945, så må rejsen dertil have sat sig sine spor. Hvilken betydning tror du, at oplevelserne får for Johannes på kort og lang sigt?

TEGN OG FORTÆL

Genlæs side 168, hvor Johannes oplever og beskriver ødelæggelserne. Lav en tegning, enten digitalt eller på papir, hvor du forsøger at genskabe det virvar af ødelæggelse og kaos, som vi fornemmer på linjerne.

HVAD SER RAF DERINDE?

Raf kommer ud med et vildt blik i øjnene og beordrer Johannes væk derfra. Hvad tror du det er, at han vil skåne ham fra - og er dette tidspunkt i bogen måske et sted, hvor Johannes for et øjeblik, har sin farfar tilbage?

JAGT PÅ TILLÆGSORD

Alt imens stemningen fortættes kapitel 21 bruger forfatteren Jonas Kleinschmidt i stigende grad tillægsord til at beskrive spændingen og bombardementet. Gå på jagt i kapitlet efter tillægsord, der er med til at skabe en dramatisk stemning.

“Jeg har dig. Også selvom jeg ikke er der, så har jeg dig. Altid.”

Side 201

CITATET

På side 201 gentager Johannes ordene til Raf, som han før har hørt fra hans farfar. Hvorfor tror du, at han vælger at sige det? Hvad tror du, at der menes med ordene - både når de kommer fra Johannes af og fra hans farfar?

UNDER LÆSNINGEN

Læs *Del 5: Take it easy, boy, boy!* og arbejd efterfølgende med disse opgaver

TILBAGE TIL NUTIDEN

Johannes vender tilbage til nutiden. Skriv de tre vigtigste ting ned, som Johannes har lært fra tiden i 1945.

DEN FRANSKE SKOLE

Hvorfor tror du, at det er vigtigt for Johannes at søge informationer om Den Franske Skole og efterfølgende tage til København for at opsøge den i virkeligheden?

EN SAMTALE OM DØDEN

Johannes og Magnus taler sammen om dødsfaldet og Johannes farfar. Sådan en samtale kan være rigtig svær. Hvordan synes du, at de to drenge klarer det? Og har du selv prøvet en sådan samtale?

HVIS DU VAR JOHANNES

Hvordan havde du reageret, hvis du pludselig var havnet i en anden tid sammen med én af dine bedsteforældre? Hvad ville du gerne opleve, spørge om og lære?

TIDENS TALERØR

Forestil dig at kommunikere med din bedstefar i ungdomsårene via sms. Benyt app'en TextingStory til at skabe en samtale mellem din bedstefar og dig selv.

HAIKU I HOVEDSTADEN

Gengiv hele historien i et haiku-digt. Haiku-digtets faste form er tre verslinjer med henholdsvis 5, 7 og 5 stavelser i. Når eleverne skal få en hel historie ned på tre linjer, tvinges de til at udvælge de mest centrale elementer fra handlingen.

EN ANDEN TID

'Englene over København' er fyldt med ord og sætninger, der fortæller om livet i København i 1945. Lav en kreativ fremstilling, hvor I finder nogle af de citater frem og tydeliggør dem.

“Der er noget i hendes øjne. Et kort glimt af et eller andet. Så smiler hun til mig en sidste gang og vender hovedet bort.”

Side 216

CITATET

Hvad er det Johannes ser og fornemmer i hans farmors øjne?

HUEN

Huen som Raf gav Johannes ligger pludselig i Johannes jakke. Hvad betyder det? Var det hele en drøm eller har Johannes virkelig rejst i tiden? Hvordan forstår du slutningen?

EFTER LÆSNINGEN

BREV TIL BEDSTE

Skriv et personligt brev til én af dine bedsteforældre. I brevet skal du fortælle om dit liv, dine tanker og dine drømme. Men du skal også spørge ind til deres liv og deres ungdomsår.

CITAT FRA HENRIK NORDBRANDT

Genlæs citatet på bogens første sider fra digteren Henrik Nordbrandt. Hvad betyder teksten, hvorfor har forfatteren valgt det og hvilken stemning bringer det dig i?

DAGBOG FRA ET BESAT LAND

Forestil dig, at Danmark var besat. Hvordan ville dit liv ændre sig og hvordan ville Danmark ændre sig? Skriv en fiktiv dagbog, hvor du forestiller dig en ganske almindelig dag i et helt utænkeligt scenarie.

DET STØRSTE INDTRYK

Hvad i historien gjorde størst indtryk på dig?

SUPPLERENDE MATERIALER

SANGBOGEN OG DE RØDE SKO (TV-UDSENDELSE)

Om bombningen af Den Franske Skole

<https://via.mitcfu.dk/TV0000017192>

DET SOM INGEN VED

En film om pigerne fra Den Franske Skole

<https://via.mitcfu.dk/TV0000019970>

BOMBNINGEN AF SHELLHUSET

Engelsk dokumentar fra 2012

<https://via.mitcfu.dk/TV0000028811>

OVERVEJ OGSÅ DISSE TITLER, HVIS FORLØBET ER 'KRIG'

